A°. 1852. N°. 280.

Opregte Vrijdagsche HAARLEMSCHE COURANT van 26 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

BERLIJN, 23 November.

[*Uit bijzondere berigten.*] Z. M. de Koning is voornemens, de zitting der Wetgevende Vergadering in persoon te openen. — Men verwacht, dat Z. M. een krachtig beroep zal doen op de vaderlandsliefde der leden, tot ondersteuning van het gezag van de Kroon, in het belang van het algemeen.

Het gerucht, dat men in Weenen thans meer dan te voren gezind is om toenadering jegens Pruissen te betoonen, vindt hier geloof. Men voedt weder hoop, dat het Tol-verbond in stand zal blijven, met inbegrip van Hanover. — De tractaten met de Thuringsche Staten en Brunswijk zijn nog niet tot stand gebragt, maar zoo verre gebragt, dat elk oogenblik de laatste hand daaraan kan worden gelegd.

VAN DEN RIJN, 24 November.

De berigten uit het noorden luiden niet gunstiger ten aanzien van den toestand van den Koning van Zweden.

PARIJS, 23 November.

Meer en meer houdt men zich hier overtuigd, naar aanleiding van de tot dus ver reeds verkregene uitkomsten, dat de stemming over het Senaats-besluit van den 7den November boven alle verwachting gunstig voor de bewindslieden zal uitvallen. Het ontbreekt hier niet aan personen, die niet meer twijfelen, of er zullen meer dan 8 millioenen stemmen voor het herstellen van den keizerlijken regeringsvorm zijn uitgebragt. Het behoeft wel geene vermelding, dat deze omstandigheid niet weinig zal strekken tot vermeerdering der kracht van de nieuwe Regering; eene kracht, die de voormalige Regeringen geenszins hebben bezeten, omdat zij òf den moed niet hebben gehad om een beroep te doen op den volkswil, òf dit onnoodig hebben geoordeeld. Hetgeen vooral bij de tegenwoordige stemming van belang moet worden geacht, zijn de voordeelen, welke de Regering heeft verkregen in de departementen van de Nièvre, de Loire, de Rhone, de Herault en andere, waar het socialismus vroeger de diepste wortelen had geschoten. Niet minder gewigtig is verder de uitslag der stemming in deze hoofdstad, welke wel geschikt is, om in het buitenland een diepen indruk te maken. Sedert December jl. heeft de oppositie blijkbaar de helft harer krachten verloren. In de districten, waar nog niet lang geleden de meerderheid van stemmen is uitgebragt ten gunste der Republikeinen *Cavaignac* en *Carnot*, is thans eene meerderheid van twee derden ten gunste van Prins *L. Napoleon* verkregen.

Het is welligt niet onbelangrijk, om de stemmingen der laatste jaren, voor zooveel het dep. van de Seine betreft, met elkander te vergelijken. Op 10 December 1848 waren ingeschreven 433,100 kiezers. Het getal stemmen *voor Lodewijk* was destijds 198,400; *tegen* 143,700. — In 1851 waren ingeschreven 394,000 kiezers: *voor* 197,000, *tegen* 96,500 stemmen. — In 1852 waren ingeschreven 315,500 kiezers: *voor* 208,500, *tegen* 53,600 stemmen.

In de departementen is de uitslag over het algemeen niet minder gunstig dan hier ter stede. Lyon en Saint-Etienne, die nog niet lang geleden de Democraten *Jules Favre* en *Sain* tot leden van den dep. Raad benoemden, hebben thans bijkans algemeen Prins *L. Napoleon* gestemd.

Bij eene zoo afdoende uitdrukking van den volkswil, kan het wel geene verwondering baren, dat vele gematigde aanhangers van de verdrevene koninklijke geslachten, met het oog op het welzijn des lands, zich onderwerpen. Daartoe behooren de schrijvers van het *Journal des Débats*, die, zooals men weet, steeds op eene bezadigde wijze, doch met klem, de belangen van het stamhuis *Orleans* hebben voorgestaan. Heden leest men in dat geachte dagblad het volgende zeer belangrijke betoog:

„ Thans, nu het volk gestemd heeft over de aan hetzelve onderworpene vraag, achten wij ons verpligt, in weinige woorden ons gevoelen te zeggen over de gevolgen van deze gewigtige handeling.

„ Het *Keizerrijk* en de *Vrede*, zietdaar de leus, de wachtwoorden van den nieuwen staatkundigen toestand, waarnaar wij ons in 't vervolg zullen moeten schikken, waaraan wij ons moeten onderwerpen. Met een enkel woord zullen wij zeggen, waarom wij ons daartoe verpligt achten.

„ Wij hebben nooit eene bijzondere ingenomenheid gekoesterd voor de Republiek, en kunnen alzoo niet treuren bij haren dood. Op den 2den December was *de zaak* overleden; thans sterft *de naam*. Wie is daarover bedroefd? Voorzeker wij zijn dat niet. Gedurende dertig jaren hebben wij de Republiek beschouwd als eene hersenschim, en sedert vier jaren heeft Frankrijk gezien, dat die regeringsvorm eene onmogelijkheid was. Wij herinneren ons, dat in Maart van het jaar 1848 een lid der Voorl. Regering heeft aangemerkt, dat de Republiek, die voor twee maanden mogelijk scheen, onvermijdelijk was geworden. — Noodzakelijkheid voor één dag, voor één oogenblik. Voor ons heeft de Republiek slechts één oogenblik behoeven te bestaan, om ons de overtuiging te geven, dat zij niet kon blijven leven. Thans is de proef genomen: de Republiek is eene crisis, zij is geen regerings-vorm. Zij dient slechts om het tegenovergestelde te doen geboren worden. Niemand kan zich langer hierin vergissen. Het jaar 1848 heeft 1852 voortgebragt. De herinnering aan eene groote magt, aan een groot genie, de wensch naar eene regelmatige, regtvaardige Regering hebben wel is waar het hunne daartoe bijgedragen; doch niet minder voorwaar heeft tot 1852 aanleiding gegeven de regtmatige afkeer, welke Frankrijk van de omwenteling van 1848 heeft. Wat beteekenen de dank-betuigingen, die *L. Napoleon* van alle zijden ontvangt, omdat hij Frankrijk heeft gered? Wat anders, dan dat hij 1852 heeft gevrijwaard voor eene vernieuwing der tooneelen van 1848? In 1851 moest het land, tegen welken prijs dan ook, van de naderende anarchie worden verlost. Op dien drang heeft *L. Napoleon* zijn gezag den 2 December gevestigd: daarop bouwt hij thans de grondslagen van het Keizerrijk.

„ Ingeval het Keizerrijk eenige verandering kon te weeg brengen in den algemeenen toestand, zou men zich kunnen verontrusten Maar dat is het geval niet. De zaak zal haren natuurlijken naam dragen; dat is alles. Slechts dan, als het Keizerrijk de oorlog was, zou er verandering plaats hebben. Maar te Bordeaux is gezegd: „ het Keizerrijk is de vrede."

„ Deze woorden behelzen een stelsel van regering, 't welk geheel verschilt van de vorige. Het was noodig en natuurlijk, dat het oude Keizerrijk de oorlog was; het had immers de erfenis aanvaard eener omwenteling, waartegen Europa zich had gewapend, en die overwonnen moest worden, onder welken vorm zij zich ook voordeed. Europa had niet willen begrijpen, dat de omwenteling, toen zij monarchaal werd, hoe moeijelijk dat ook mogt wezen, vredelievende kon worden. In dien stand van zaken moest alles onder den keizerlijken regeringsvorm op eenen oorlogzuchtigen voet worden geschoeid, mogt niets de militaire organisatie in den weg staan. Van daar zamentrekking van alle gezag in handen des Keizers; opheffing van alle vrijheden, die de groote uitwerking van den oorlog hadden kunnen belemmeren. Frankrijk werd vertegenwoordigd noch door den Senaat, noch door de Kamer, noch door den Staatsraad, maar door het leger, en dat wel met den grootsten luister op de slagvelden; dat is dáár, waar Frankrijk de levensbeginselen van 1789 moest verdedigen. Die beginselen werden in Frankrijk niet zoozeer toegepast, als wel door het buitenland aangerand, en Frankrijk moest die handhaven. Men kan zonder overdrijving zeggen, dat de Keizer alleen omdat hij een generaal was tot absoluut Monarch was verheven. Hij moest de uitgestrektste magt bezitten, omdat Frankrijk onder hem een uitgestrekt legerkamp was. Het oude Keizerrijk was de oorlog, en de oorlog heeft zijne eigene Regering, die zij tegen geen anderen regeringsvorm kan verwisselen.

„ Het nieuwe Keizerrijk daarentegen is de vrede, en de vrede heeft mede eene geheel eigenaardige Regering."

Daarna gaan de schrijvers van dat blad de geschiedenis der laatste jaren na, en betoogen zij, dat de omwenteling van 1848 geen oorlogszuchtig karakter had; — dat zij Europa niet heeft getart, en evenmin door Europa is aangevallen; — dat de omwenteling alleen dan van karakter zou hebben kunnen veranderen, als de socialisten in Junij 1848 meester waren geworden en Europa hadden bedreigd.

Verder voeren zij aan, dat zij steeds den vrede hebben voorgestaan, als een liberaal beginsel: als een middel tot materiële en verstandelijke ontwikkeling: als een beginsel, welks waarheid almede in 1789 is erkend. Volgens die schrijvers, zijn de beginselen van 1789 het leven, de nieuwere beschaving; is de oorlog noodig geweest om die ingang te doen vinden; doch is de vrede een vereischte om die hoekpalen verder te handhaven. Het slot van dit merkwaardige betoog luidt als volgt:

„ Na te hebben uiteengezet, dat wij de leus: „ het Keizerrijk is de vrede" zonder bijoogmerken aannemen, zijn wij verpligt hier nog het volgende bijtevoegen. Het Keizerrijk is voorzeker niet de door ons gedurende 30 jaren verdedigde, eenhoofdige regeringsvorm; maar die vorm is ten minste monarchaal, en wij hebben steeds de Monarchie ondersteund, als het voor den franschen geest het best geschikte bewind. Liberale instellingen moeten dat bewind temperen, doch niet vernietigen. Vergeten wij niet, dat vele personen thans aan de liberale instellingen te last leggen, dat zij de Monarchie hebben vernietigd. Wat hiervan ook zijn moge, de ondervinding der laatste 60 jaren van verdeeldheid en onlusten getuigt op eene afdoende wijze voor de dringende behoefte, welke Frankrijk aan de Monarchie heeft. In die 60 jaren is de Republiek twee malen verrezen, en heeft zij in alles te naauwernood tien jaren geduurd. Hoe lang zal zij nog duren? De Monarchie heeft in dat tijdsverloop 50 jaren geduurd."

— Het berigt van het overlijden van den Bey van Tunis wordt bevestigd. Ter reede aldaar waren voor anker gekomen de engelsche en fransche eskaders.

PARIJS, 24 November.

Voor zoover thans bekend is, zijn uitgebragt door het leger en de marine 189,000 stemmen *voor*, en 6000 *tegen* de Regering. Van vier departementen en tien arrondissementen is de geheele stemming bekend, namelijk 665,000 stemmen *vóór*, en 21000 *tegen*. De berigten uit de departementen zijn steeds zeer voldoende: overal bestaat eene groote meerderheid, op sommige plaatsen zelfs eenstemmigheid.

LONDEN, 23 November ('s avonds).

H. M. de Koningin heeft op het kasteel van Windsor een gastmaal gegeven aan de vreemde officieren, welke zich herwaarts hebben begeven, om wijlen den hertog *van Wellington* de laatste eer te bewijzen.

— Lord *Derby* heeft in het Hoogerhuis verklaard, dat hij geene veranderingen in het thans bestaande stelsel voor den vrijen handel zal voordragen, ten ware hij daarbij door eene groote meerderheid mogt worden ondersteund.

Gisteren heeft de procureur-generaal voor Ierland in het Huis der gemeenten vier ontwerpen van wet ingediend, strekkende tot verbetering van den toestand van dat land. Het eerste dient om de verbetering der landerijen te bevorderen: het tweede en het derde betreffen de vergoeding, die aan de pachters gegeven moet worden voor kosten, welke zij gedurende den huurtijd gemaakt hebben tot verbetering der gronden, en strekken tot bevordering van het aangaan van voor beide partijen voordeelige overeenkomsten daaromtrent: het vierde dient om de bestaande verordeningen, waarbij de betrekkingen tusschen den landheer en den pachter geregeld worden, te vereenvoudigen en te verbeteren. Voorshands is deze voordragt over 't algemeen met welgevallen ontvangen, ook door sommige bekende iersche opposanten: ten aanzien van de laatstgemelde bill is echter van dien kant de aanmerking gemaakt, dat zij even onvoldoende was als de vroeger van gouvernementswege voorgeslagene maatregelen van dien aard, en de iersche bevolking niet te vrede zou stellen.

Heden avond komt in het Lagerhuis het voorstel van den heer *Villiers* ter sprake, strekkende om van de bewindslieden eene bepaalde verklaring ten gunste van het stelsel van den vrijen handel te erlangen. Van de ministeriële zijde wordt dit voorstel beschouwd als een middel, ten einde het bestaande Bewind te doen vallen.

— Heden namiddag zouden de conservative leden van het Parlement weder eene zamenkomst hebben met den eersten minister, lord *Derby*.

— De ministeriële bladen spreken het berigt van andere tegen, volgens 't welk de oostenrijksche gezant, graaf *Colloredo*, in 't geheel niet tegenwoordig zou geweest zijn bij de begrafenis van den hertog *van Wellington*.

— Hier te lande is, onder medewerking van het gouvernement, eene inschrijving geopend voor het stichten van eene instelling van weldadigheid ter eere van wijlen den hertog *van Wellington*, namelijk een opvoedingsgesticht voor behoeftige weezen van officieren van het britsche leger. Volgens het ontwerp, zal elke inschrijving van 1000 p. st. het regt geven om bestendig een kind in het gesticht te doen opvoeden. H. M. de Koningin heeft, naar men meldt, voor 1000 p. st. ingeteekend; Prins *Albert*, de hertog *van Cambridge* en de meeste der ministers elk voor 500 p. st.

— Bij voortduring komen hier schepen uit Australie aan met belangrijke hoeveelheden goud. Eerstdaags wordt de *Dido* met 280,000 oncen, ter waarde van 1,120,000 p. st., verwacht. Tot den 21sten Augustus bedroegen de uitvoeren van goud uit Sydney 1,336,636 oncen, geschat op ruim 4 mill. p. st. in de kolonie, en op 5,346,544 p. st. volgens den Londenschen prijs.

— Berigten uit Nieuw-York van den 9den November, gisteren met de *Niagara* te Liverpool aangebragt, behelzen geen belangrijk nieuws uit de Vereenigde-Staten. Er werd weder, bij geruchte, gesproken van eene ophanden zijnde nieuwe expeditie tegen Cuba. — De door de n.-americaansche bladen medegedeelde tijdingen uit Mexico luiden, volgens gewoonte, zeer ongunstig. Den 15den October is het Congres van die Republiek geopend, en den volgenden dag heeft die vergadering een besluit genomen, waarbij de ministers van Justitie en van Oorlog in staat van beschuldiging gesteld worden.

LONDEN, 24 November

Gisteren avond is in het Huis der gemeenten de belangrijke beraadslaging begonnen over het vraagstuk van het vrije handels-stelsel, of liever over het daaromtrent door den heer *Villiers* gedane voorstel, welks inhoud dezer dagen medegedeeld is. Nadat de genoemde spreker zijne motie ontwikkeld had, heeft de kanselier der schatkist het insgelijks bekende amendement voorgedragen en daarbij verklaard, dat het ministerie, ofschoon voornemens zijnde om maatregelen voorteslaan tot leniging van den nood der klassen van ingezetenen, die geleden hebben door het nu bestaande handels-stelsel, niet gezind was, om op dit stelsel, 't welk door de meerderheid der bevolking ondersteund werd, inbreuk te maken.

Nadat vervolgens de heeren *Bright*, *Seymer* en *Peel* zich verklaard hadden, heeft lord *Palmerston* het woord gevoerd. Hij hield terugkeer tot het in 1846 aangenomen stelsel voor onmogelijk, en kon zich geheel vereenigen met het voorstel van den heer *Villiers*: maar hij deed opmerken, dat het amendement van den minister niet minder sterk ten gunste van het bestaande stelsel luidde, en ook voor de toekomst een geruststellenden waarborg opleverde. Terwijl alzoo eigenlijk niet veel verschil tusschen de beide voordragten bestond, achtte hij het in 't algemeen belang ten hoogste wenschelijk, dat door wederzijdsche toenadering een besluit genomen mogt worden, waarmede al de partijen zich konden vereenigen. Tot dit einde sloeg hij een gewijzigd voorstel voor.

Morgen avond zal de beraadslaging hervat worden.

'SGRAVENHAGE, 25 November.

Z. M. de Koning heeft den oostenrijkschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf *Buol Schauenstein*, benoemd tot Groot-kruis; den oostenrijkschen gezant in Nederland, baron *v. Doblhoff*, tot Commandeur, en den legatie-secretaris, graaf *Paer*, tot ridder van de orde van den Ned. Leeuw.

— Bij de beraadslaging van de Tweede-Kamer van gisteren over de uitgaven voor de Binnenlandsche Zaken, heeft de heer *v. Goltstein*, onder anderen, doen opmerken, dat de verhooging voor de dienst der posterijen en voor de behoeften der telegratie meer dan vijf en eene halve ton gouds beloopt, en gemeend, dat men zich wachten moet, om op dien weg voorttegaan. Hij kan de inrigting der telegrafie van staatswege niet goedkeuren, vermits de Staat altijd met minder zuinigheid bestuurt dan een bijzonder persoon.

De heer *Groen* heeft verklaard, met genoegen te hebben vernomen, dat nog in deze zitting eene wet op het onderwijs zal kunnen worden voorgedragen. Van het bijzonder onderwijs gewagende, heeft de spr. gemeend te moeten doen opmerken, dat Z. E. de minister er roem op draagt van zeer vrijgevig te zijn in het verleenen van verlof tot het uitoefenen van dit bedrijf; maar tevens te moeten verklaren, dat daarop wel iets is aftedingen, vermits het, na 1848, wel niet meer mogelijk was, den weg te blijven bewandelen, dien men in dat opzigt vóór dien tijd had gevolgd; — dat men zich echter dan nog moet verwonderen, dat sommige belanghebbenden nog maanden lang moeten wachten, alvorens het verlangde verlof te bekomen, en gekweld worden door eene verkeerde interpretatie van de wet.

De spr. heeft verder beweerd, dat het verleenen van verlof tot het oprigten van *bijzondere* scholen nog geenszins voldoende kan worden geacht, om aller wenschen te bevredigen; — dat hij spr. en zijne vrienden ook eene betere regeling van het *openbaar* onderwijs verlangen; — geenszins eene zoodanige, als waardoor het bijzonder onderwijs, bij onvermogen om de mededinging te kunnen volhouden, zou moeten te niet

gaan; — maar eene betere, dan de bestaande, waarvan de werking nog daarenboven, door het uitblijven van eene nieuwe wet op dat stuk wordt gedesorganiseerd. Zonder eenige woordenwisseling te willen uitlokken, nopens de grondslagen, op welke de nieuwe wet zou behooren te berusten, heeft de spr. gemeend te mogen wijzen op het verschil, 't welk in dat opzigt bestaat tusschen het gevoelen van den minister en dat van hem en zijne vrienden; — dat Z. E., bij volledige vrijheid voor het oprigten van bijzondere scholen, de inrigting van *gemengde* openbare scholen *verpligtend* zal willen maken; — dat deze daardoor alleen zullen moeten worden burger-maatschappelijke scholen, en dat daaruit zal moeten volgen: 1° een ongodsdienstig en godsdienstloos karakter der school; 2° eene uitoefening van dwang, ten aanzien van ingezetenen, die geen gebruik kunnen maken van bijzonder onderwijs, en zich genoodzaakt zullen zien, om van de gemengde scholen gebruik te maken. Met dergelijk stelsel zal, naar des spr. oordeel, ergernis worden gegeven, welligt niet aan alle gezindheden, maar aan een groot deel der natie, en zoude, indien te dezen opzigte de inhoud van art. 194 der Grondwet een onoverkomelijk bezwaar mogt opleveren, daarin welligt eene voldoende reden te vinden zijn, om, ter zake van het hoog gewigt van het onderwerp, de Grondwet te wijzigen.

Voor het overige heeft de spr. gemeend, dat genoemd art. geenszins in dier voege behoort te worden uitgelegd, dat eerbiediging van alle godsdienstige begrippen zoude vereischen de onthouding van alle voedsel, omdat men weerzin had tegen een bepaald soort van voedsel. Het is den spr. voorgekomen, dat, indien de wet naar het beginsel des ministers mogt worden ingerigt, zij anti-nationaal zoude zijn; — dat op deze wijze de geest der revolutie in de wet zou worden overgebragt.

Ten aanzien van de vraag, welk nut dergelijke bespiegelingen kunnen aanbrengen, heeft de spr. te kennen gegeven, dat daardoor 1° gewigtige onderwerpen ter sprake komen; 2° dat welligt ook de minister daardoor tot spreken wordt genoopt; 3° dat ten gevolge van dergelijke oppositie de voordragt eener wet, zoo als de minister die beoogt, tot dusverre is tegengehouden. De spr. heeft echter nog meer verlangd dan een gedurig uitstel; hij heeft iets begeerd, 't welk de minister ongaarne hoort, namelijk transactie op eenige punten, ten einde de natie niet te dwingen om zich te onderwerpen aan verordeningen, welke niet nationaal zouden zijn, of nimmer zouden kunnen worden. Hij heeft gewenscht, dat Z. E. het voorbeeld zoude volgen van *Solon*, die heeft gezegd: „ Ik geef aan het volk geenszins de beste wetten, maar de wetten, die voor hetzelve de beste zijn."

De heer *Dommer* heeft het nut van welberaamde uitgaven, ten behoeve van handel en nijverheid, verdedigd, en gemeend, dat hetgeen in dat opzigt is voorgedragen, geenszins de krachten der natie te boven gaat.

Na te hebben doen opmerken, dat hetgeen ten aanzien der telegrafie gebeurt en nog moet gebeuren, is een uitvloeisel van de wet, die de minister verpligt is uittevoeren, heeft Z. E. te kennen gegeven, dat de telegrafische lijnen met de buitenlandsche in verband hebben moeten worden gebragt, en dat de vreemde Regeringen reeds dadelijk hadden verklaard, in dat opzigt geenszins met bijzondere ondernemingen in onderhandeling te kunnen treden.

Met betrekking tot hetgeen door den heer *Groen* is aangevoerd, heeft de minister onder anderen aangemerkt, dat hij verre is van roem te dragen op iets, 't welk natuurlijk moet voorkomen; maar dat hij met genoegen heeft vernomen, dat ook de spr. erkent, dat thans, ten aanzien van het bijzonder onderwijs, eene vrijgevigheid wordt in acht genomen, die vroeger niet bestond, en te dien aanzien met de gevoelens, die thans door den minister worden beleden, instemt. De minister heeft verder verkondigd, dat sedert Januarij 1850 tot October 1852, 150 à 160 bijzondere scholen zijn opgerigt, en dat, wat de kwellingen betreft, waaraan de oprigters der school te Goes zouden zijn blootgesteld geweest, deze door de houding, die zij reeds dadelijk hebben aangenomen, hunne zaak van den beginne af hadden bedorven, en verduistering aangebragt, daar waar zij licht hadden kunnen ontsteken.

Ten aanzien van de door den heer *Groen* ter sprake gebragte opmerkingen, heeft hij verklaard, te zullen overwegen, in hoe verre hij aan de wenschen van dien spr. en zijne vrienden zal kunnen voldoen. Na eenige uitweiding omtrent hetgeen onder revolutie en revolutionair kan en moet worden verstaan, heeft Z. E. erkend, dat men, bij het stichten van nieuwe verordeningen, bij eene nieuwe orde van zaken, van de schatten der ondervinding gebruik moet maken, maar dat het dan aankomt op de keuring dier schatten. Verder heeft de minister doen opmerken, dat eene der belangrijkste grieven van de oppositie is geweest het niet indienen der wet op het onderwijs, en verklaard, dat hij nu tot zijn groot genoegen van dezelfde zijde heeft vernomen, dat dit niet indienen zeer nuttig is geweest; dat hij daarmede allezins is voldaan, en er niets meer heeft bijtevoegen.

Na nog eenige woordenwisseling, waarbij de heer *Gevers Deynoot* heeft te kennen gegeven, dat, naar zijn inzien, het openbaar onderwijs, door het gemis van eene nieuwe wet op dat stuk, wel werd gedesorganiseerd, heeft de minister aangemerkt, dat het niet bleek, waarin die desorganisatie bestond, en dat in de wet van 1806 de oprigting van bijzondere scholen niet wordt verboden. — Op het antwoord, dat bij die wet het beginsel was aangenomen, dat openbare scholen regel, en bijzondere scholen uitzondering zouden zijn, heeft de minister verklaard, dat, indien dit de meening van den wetgever in 1806 moge zijn geweest, zulks geenszins in het systhema der wet is gebragt, en dat daarbij die bijzondere scholen geenszins zijn uitgesloten.

— In de bijeenkomst van de Staten van Zuid-Holland van gisteren is bepaald, dat de loting voor de aftreding der leden op vrijdag zal plaats hebben.

Een ingediend verzoek van dijkgraaf en heemraden van den polder van Nootdorp, tot het daarstellen van een wind-watermolen en het uitdiepen van waterleidingen, is overeenkomstig het verslag van de commissie, die het had onderzocht, afgewezen.

De Vergadering heeft besloten, om Ged. Staten uittenoodigen, om zich andermaal tot den minister van Binnenlandsche Zaken te wenden, met verzoek, dat nog voor den winter een stoomgemaal op den IJssel zal worden aangelegd, en om terzelfder tijd een adres, daartoe strekkende, bij de Tweede Kamer der Staten-generaal in te dienen.

Een adres van het ambachts-bestuur van Hazerswoude, zich beklagende, dat de landen van Rijnland, benoorden den Rijn, aan geen maal-pijl zijn onderworpen, en verlangende, dat bij het tot stand brengen van het reglement voor Rijnland, daarin moge worden voorzien, is afgewezen en aan Ged. Staten verzonden, ten einde, indien eene keur deswegens aan hunne goedkeuring mogt worden onderworpen, daarop acht te geven.

'S GRAVENHAGE, 25 November.

Sedert eenige dagen is in deze residentie het gerucht in omloop, dat aan Z. E. den baron *Schimmelpenninck van der Oye van de Poll*, commissaris des Konings in de provincie Gelderland, tegen den eersten Januarij aanstaande, een eervol ontslag uit die betrekking is of zal worden verleend, en dat de baron *Sloet*, griffier van de Staten dier provincie, in zijne plaats is of zal worden benoemd.

— Eergisteren is alhier, bij het ministerie van Binnenlandsche Zaken, de eerste telegraphische depeche van Brussel door de nieuwe inrigting ontvangen. Zij is in 33 minuten overgebragt. De linie kan als voltooid beschouwd worden.

— De gewone audientie van den minister van Binnenl. Zaken zal op zaturdag 27 November aanstaande niet plaats hebben.

— In de memorie van beantwoording der bedenkingen, welke in de Afdeelingen zijn geopperd, ten aanzien van de wet wegens het tijdelijk in omloop blijven van de muntbiljetten van 1849, heeft Z. E. de minister van Financien verklaard, dat de Regering heeft gemeend, alvorens eenig muntpapier in blijvenden omloop te brengen, op de vorderingen der kunst te moeten letten, en de voorzorgen niet uit het oog te moeten verliezen, welke elders worden gebezigd, ten einde misdadige nabootsing te verhoeden. Z. E. heeft daarbij te kennen gegeven, dat tot het verzamelen van hetgeen daartoe wordt vereischt, tijd noodig is; — dat spoed niet vereenigbaar is met het erlangen van de vereischte waarborgen; — dat het voor de Regering niet mogelijk is, zich te dien aanzien aan eenig tijdstip te binden, maar dat zij niets zal verzuimen.

Verder heeft de minister verklaard, dat de Regering den maatregel niet heeft voorgesteld, dan na zich te hebben verzekerd van de toetreding van de Nederlandsche Bank; — dat zij vermeent, dat, met den door haar voorgestelden maatregel, in 't minst niet wordt te kort gedaan aan de goede trouw; — dat sedert Junij 1851 elk houder van muntpapier de bevoegdheid heeft gehad, hetzelve tegen zilver te verwisselen; — dat de houder deze bevoegdheid zal behouden; — dat de houder zal weten, dat het waarborg-depôt na Januarij 1853, in stede van metaal, in inschrijvingen op het Grootboek zal veranderen, en dat, indien hij desniettegenstaande de verwisseling niet verlangt, men wel mag aannemen dat hij daarmede genoegen heeft genomen.

Aan eene bedenking, betreffende de verjaring van de in omloop te houden muntbiljetten, is te gemoet gekomen, en de minister heeft verzekerd, dat, door tusschenkomst van de Nederlandsche Bank, het bedrag der in omloop zijnde biljetten spoedig tot tien millioenen zal worden teruggebragt.

Deze memorie heeft geen nieuw onderzoek in de Afdeelingen der Kamer gevorderd.

— In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer van heden zijn de beraadslagingen over de bijzondere artikelen van het hoofdstuk voor de Binnenlandsche Zaken voortgezet.

Enkele onderwerpen hebben aanleiding gegeven tot eene min of meer langdurige beraadslaging, als onder anderen de noodzakelijkheid eener wet, betreffende de geneeskundige staatsregeling, welke door den heer *Godefroi* is betoogd; — de wenschelijkheid, om de longziekte van het rundvee door inenting te verhoeden, welk middel door den heer *Gevers van Endegeest* is aangeprezen; — het stelsel der verbetering van de rivieren, waarvan door den heer *Schiffer* is gewaagd, en waarbij deze spr. zijn stelsel heeft verdedigd tegenover dat van de ingenieurs van den Waterstaat.

Ook de vermoedelijke oorzaken van het gebeurde op den Hollandschen-Spoorweg is weder ter sprake gekomen. Verscheidene leden hebben daarover het woord gevoerd, als: de heeren *Schiffer*, *Storm v. 's Gravesande* en *Rochussen*, welke laatste het erlangen van meer inlichtingen deswegens als zeer wenschelijk heeft voorgedragen.

Z. Exc. de minister heeft op deze aanmerkingen geantwoord, en ook tevens op die van meer algemeenen aard van de heeren *v. H. Reinestein* en *v. Goltstein*.

De beraadslagingen zullen morgen worden voortgezet.

Bij de herstemming voor het lidmaatschap der Tweede-Kamer, over de heeren mr. *J. M. de Kempenaer* en *J. A. A. Leemans*, is de laatstgenoemde, advocaat-generaal bij het Hoog-geregtshof in Neerlandsch-Indie, met 614 tegen 477 stemmen, als zoodanig benoemd; zoo gemeld wordt, ten gevolge van het besluit der katholieke kiezers, om zich tegen den eerstgenoemden te verklaren.

— Heden is op de Rijks werf te Amsterdam de kiel gelegd voor de korvet *Medusa*, het eerste schip der nederl. marine, 't welk van eene schroef-stoommachine voorzien zal zijn. De aanbouw zal zooveel mogelijk bespoedigd worden.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

25 *November* 1852. — 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	63 13/16	⅞	63 13/16
„ „	3	„	76 ⅞	77	76 ⅞
„ „	4	„	95 ⅛	3/16	95 ⅛
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	„	—	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	„	118	119	118½
Oost-Indische Leening. .	4	„	94 9/16	⅝	94 9/16
Aand. Holl. Spoorweg.			—	—	—
Leen. „ „ .	4½	pct.	—	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	„	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	„	78	⅜	78 5/16
„ . . .	4½	„	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & C°. . . .	5	„	108	—	—
„ „ 1828/1829.	5	„	106 ⅝	—	—
Certificat. „ 1831/1833.	5	„	97	—	—
„ „ 1840	4	„	—	—	—
„ bij Stieglitz . . .	4	„	91 ¼	—	—
„ „ „ N. .	4	„	—	—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	„	—	—	—
Certific. van „ . .	6	„	—	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	162	¼	—
Obligatiën	4	pct.	85 ½	—	—
SPANJE, Obligatiën	1	„	24 11/16	¾	—
„	3	„	—	—	—
„ Binnenl. . .	3	„	45 ⅜	—	—
Amortisable			6 ¼	—	—
Bew. Coupon			3 11/16	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	—	—	—
„ „ „ . .	4	„	—	—	—
„ Metalliek . .	5	„	77 ⅛	⅝	—
„ „ N. . .	5	„	91 ⅜	—	—
„ „ . .	2½	„	39 15/16	40 7/16	—
BELGIE, ...	2½	„	53 ½	—	—
Rothschild, ...	2½	„	53 11/16	⅞	—
„	4½	„	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	„	—	—	—
„ „ £ 200	5	„	—	—	—
PORTUGAL, Oblig. 5 pct. thans	5	„	41 3/16	¼	—
„	4	„	37 ¾	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	„	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	5½	„	—	—	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	3¼	„	—	—	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2	„	20 15/16	21 ¼	—
MEXICO, Oblig. 1851	3	„	24 ⅞	25 1/16	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			4 3/16	⅜	—

Amsterdam Thesaurie 5 pc. 104 ⅞. Ned. Maats. Weldadigheid 4 pc. 88. Oostenrijk Metall. La. B. 5 pc. 91 à 1/16. Nap. cert. bij *Lamaison & Bouwer* 5 pc. 99. Denemarken obl. te Londen 5 pc. 103. Griekenland obl. geldl. 1825 5 pc. 104¼ à ½. Columbia Equador 4 3/16 à 5/16. Grenada obl. uitgest. 11 3/16 à ⅜. Noord-America Philadelphia bij *Hope & C°.* 5 pc. 70 à 71. — Beleening 2½. Prolongatie 2½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
BOON HARTSINCK, Pres.

De binnenl. fondsen waren heden iets minder vast. Aandeelen Handelm. bleven op 't laatst ¾ pc. hooger dan gisteren. — Belgische fondsen hooger gevraagd; fransche prijshoudende; spaansche onveranderd; portugesche iets vaster; russische en oostenrijksche gezocht; americ. bank-actien, Mexicanen en uitgest. Grenada's iets hooger gevraagd.

WEENEN, 24 November. De 5 pc. metall. van 1852 94⅛.

FRANKFORT, 23 November. De 5 pc. metall. 81. Spanje 1 pc. 24 ⅞

LONDEN, 24 November. De 3 pc. gecons. rescon. 101¼ à ⅜. Mexico 25⅜ à ⅝. Grenada 21½ à 22; uitg. 11 à ¼. Spanje 3 pc. 51 ⅞ à 52 ⅞; 1 pc. 25 à ¼.

PARIJS, 24 November. De 3 pc. renten 84 fr. 30; 4½ pc. 106 fr. 90. Spanje 3 pc binn. 46; 1 pc. 25.

ANTWERPEN, 25 November. Belgie 2½ pc. 57¼. Spanje 1 pc. 24 7/16.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 23 November. *Tarwe*, met weinig handel, in een doen; 123 à 127 p. j. r. *f* 7,25 à *f* 8; 123 à 127 p. n. r. *f* 6,70 à *f* 7,50. *Rogge* als voren; 120 p. n. inl. *f* 6,50; 116 à 120 p. j. inl. *f* 6 à *f* 6,40. *Boekweit* 113 à 116 p. gr. zand *f* 5,75 à *f* 6,05; 116 p. veen *f* 5,70. *Garst* lager; 96 à 103 p. wint. *f* 4,55 à *f* 5,15. *Haver* lager; 82 à 89 p. dikke br. *f* 3,10 à *f* 3,25; 65 à 72 p. witte voer *f* 2,40 à *f* 2,70. *Paardenboonen* *f* 5,75 à *f* 6. *Koolzaad* *f* 10,50.

SNEEK, 23 Nov. *Boter* *f* 39,50. *Kaas* *f* 22,50.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 25 November. Den 24sten dezer in Texel binnengekomen: *Straat Sunda*, Holm, Batavia; *Zwolsche Diep*, Velthuis, Odessa; *Catharina*, Scholtens, Sunderland; *Alida Schuringa*, Kuipers, Koningsbergen. Gisteren nog: *Frederik*, Geest, *Zeldenrust*, Koning, beiden van Sunderland; *Tessina*, Mooi, Dantzig; en uitgezeild: *Koning Willem II*, van Eyk Menkman, Akyab; *Isis*, Giesse, San Francisco; *Hendrika*, Driest, Nantes; *Barend Willem*, Retgers, Londen, de laatste is uit zee teruggekomen; *Sara Johanna*, Sweys, *Edeline*, Jensen, *Hoop*, Visser, alle 3 naar Londen; *Stad Goor*, Bakker, Dundee; *Janet*, Mets, Hartlepool. Wind n. n. o.

Den 23sten dezer in Brouwershaven binnengekomen: *Neerlands Koningin*, Kramer, Batavia.

Den 1sten Aug. te Adelaide Z. A. binnengekomen: *Alblasserdam*, Pott, Hartlepool.

Den 3den dezer van Baltimore uitgezeild: *Leila*, Stafford, Rott.

Den 8 dezer van Boston uitgeklaard: *Tropicus*, Popcken, Suriname.

Te Napels binnengekomen: *Lazzaro*, Romero, Rotterdam.

Den 11den dezer van Alicante uitgezeild: *Mappa*, Mulder, Amst.

Den 21sten dezer op de hoogte van Deal: *Sagitta*, Lieuwen, Amsterdam naar Batavia.

Den 20sten dezer op de hoogte van Margate: *Harmonie*, Wilkens, Amsterdam naar Corfu; *Maracaïbo*, Kool, Rotterdam naar Curaçao.

Den 21sten dezer van Liverpool uitgezeild: *Zwaluw*, Visser, Singapore; *Nehalennia*, Bart, Sydney; en uitgeklaard: 20 dito *Dolphijn*, Brandligt, Sydney.

DOUGLAS E. M., 20 November. Het schip *Wilmina*, kapt. Kwakenbrug, van St. Petersburg gisteren alhier aangekomen, lost de lading beschadigd uit.

ALDBOROUGH, 20 Nov. Het schip *Catharina*, kapt. Zeegers, van Koningsbergen naar Plymouth, is alhier lek, met verlies van verschansingen, boot en anker, binnengeloopen; hebbende den 9den dezer een storm doorgestaan.

*** KENNISGEVING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HAARLEM, brengen ter kennisse, dat de viering van den SINT NICOLAAS-AVOND, die dit jaar op Zondag den 5den December eerstkomende invalt, zal plaats hebben op Zaturdag den 4den December bevorens.

Haarlem, 25 *November* 1852.

Burgemeester en Wethouders voornd.,
DE BRUYN KOPS.
De Secretaris,
H. J. GERLINGS.

*** Getrouwd:
HATTEM, 22 November 1852.
L. A. GALLÉ
O. I. Ambtenaar, en
M. C. VAN BARNEVELD.

*** Getrouwd:
G. P. VAN DIJK RENTMEESTER,
Genees-, Heel- en Verloskundige, en
E. M. VAN OOY, van *Schoonhoven*.
BROEK IN WATERLAND, 24 November 1852.

*** Getrouwd:
HAARLEM, 24 November 1852.
G. W. SACRÉ
B. J. BRONKHORST.

*** Den 18den November, bevallen van eene DOCHTER Mevrouw *MULLER, DE WITTE VAN HAEMSTEDE.*

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *J. SOLNER*, geboren *REERINK*.
LOCHEM, den 21sten November 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Op den 22sten November 1852, is te GOOR van eenen ZOON verlost Vrouwe *J. C. A. ARNTZENIUS* geboren *BURKENS.*

*** Heden verloste, met Gods bijstand, van eene welgeschapene DOCHTER *M. VAN EPEN*, hartelijk geliefde Huisvrouw van L. C. VAN DER MEULEN, Predikant.
MEERSSEN, den 22sten November 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON *H. SANTBERGEN*, hartelijk geliefde Echtgenoote van H. J. VAN GRUTING. Predikant.
DORDRECHT, 22 November 1852.

*** Heden beviel van een' ZOON *J. M. E. BRESEMANN*, geliefde Echtgenoote van
JN. KWAST.
NIJKERK op *de Veluwe*, 23 November 1852.

*** *Huize* ZUILENVELD, te *Zuilen*, den 23sten November 1852. Heden beviel door Gods goedheid voorspoedig van eene DOCHTER Vrouwe *S. J. M. VEEREN — BONGAARDT.*

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een' ZOON *A. M. C. KAAKEBEEN*, geliefde Echtgenoot van
W. P. STEENHOFF.
AMSTERDAM, 25 November 1852.

*** Op den 21sten September ll., overleed in STRAAT SUNDA, na een ondernomen kruistogt, de Hoog-Edel-Gestrenge Heer P. A. M. HINLÓPEN, Kapitein-Luitenant ter zee, Kommandant van Z. M. Stoomschip *Hekla*, Ridder der Milit. W. O., van den Nederl. Leeuw, en van de Eikenkroon.

*** Heden overleed in den ouderdom van ruim 33 jaren GEERHARDINA JORDENS, Echtgenoote van
ZUTPHEN, Mr. W. J. C. PUTMAN CRAMER.
17 November 1852.

*** Heden overleed, aan de gevolgen eener langzaam uitterende ziekte, in den ouderdom van drie en vijftig jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Wel-Eerwaarde Zeer-Geleerde Heer HENDRIK BLEIJENBERG, in leven Predikant bij de Hervormde Gemeente alhier, diep betreurd door mij en mijne zeven nog jeugdige Kinderen. Weduwe H. BLEIJENBERG,
ZWOLLE, STRAUSS.
21 November 1852.
Vrienden en Kennissen gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden werd ik in den diepsten rouw gedompeld, door het overlijden van mijnen hartelijk geliefden Echtgenoot den Wel-Ed. Gest. Heer I. J. H. C. HORN, voorgeer Lid der Provinciale Staten van Gelderland, oud Burgemeester dezer stad, enz., in den ouderdom van ruim 54 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van 26 jaren.
CULENBORG, G. VAN MEETEREN DE GROOT,
21 November 1852. Wed. *I. J. H. C. Horn.*

*** Heden overleed op het alleronverwachtst, aan eene bloedspuwing, in den ouderdom van bijna 48 jaren, onze geliefde Behuwd-broeder en Oom den Heer DIRK BREDENBERG. H. A. MICKENHAGEN,
AMSTERDAM, Wed. *C. H. Bredenberg.*
21 November 1852. L. J. BREDENBERG.

*** Heden overleed alhier, Vrouwe WILHELMINE BÜSCH, Wedwe. den Wel-Edel-Geboren Heer *Hieronymus Sillem.*
AMSTERDAM, 21 November 1852.

*** Heden overleed alhier, tijdig voorzien van de laatste HH. Sacramenten, na eene langdurige ziekte, Mevrouw HELENA MARIA UHRMEESTER, Wed. den Heer *Joannes Meulman Gzn.* Eenige kennisgeving.
AMSTERDAM, 21 November 1852.

*** Te *Zwolle* is op den 19den dezer, in den ouderdom van ruim 37 jaren, na een langdurig lijden overleden mijn hartelijk geliefde Zoon, de Wel-Edel-Geboren Heer WILLEM FREDERIK CAREL MOMMA, zeer beweend door mij en mijne Kinderen.
IJSSELSTEIN, A. E. CRAMER,
22 November 1852. Weduwe *W. C. Momma.*
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed na een langdurig lijden, in den ouderdom van 66 jaren, Vrouwe HENRIETTE LOUIZE D'ACHARD, Weduwe wijlen den Wel-Eerwaarden Zeer Geleerden Heer *J. Martinet Kuypers.*
VOORST, Mr. C. BERGSMA.
den 22sten November Executeur Testamentair.
1852. Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons hartelijk geliefd en eenig Dochtertje, ALETTA BERNHARDINA, in den jeugdigen leeftijd van ruim drie jaren. R. TERPSTRA.
ROTTERDAM, J. L. A. TERPSTRA,
23 November 1852. NIJHOFF.

*** Het behaagde den Almagtigen heden na eene langdurige ongesteldheid, die plotseling een einde nam, van onze zijde weg te nemen, mijne dierbare Echtgenoot, Vrouwe HELENA CATHARINA MAAS, in den ouderdom van 46½ jaren, na eene Echtverbindtenis van ruim 22 jaren. P. O. VAN DER CHIJS.
LEYDEN, 23 November 1852.

*** Op den 23sten November 1852, overleed te HAARLEM, onze geliefde Dochter, GEERTRUI, ruim 22 jaren bereikt hebbende.
G. VAN BIJLEVELD.
M. E. VAN BIJLEVELD — WESTERFELT.
Eenige kennisgeving.

*** De diep bedroefde Ouders, maken alleen door dezen aan hunne Vrienden en Betrekkingen bekend, dat hun teederbeminde en Onderlievende jongste Zoon MICHAËL LUDOLF, aan de gevolgen der vermoeijenissen bij de Expeditie op *Palembang* den 17den Mei, in den ouderdom van 24 jaren is overleden.
BATENBURG, J. B. F. VAN OLHOFF.
25 November Gepensioneerd Ritmeester en
1852. Vrouwe A. L. R. VAN OLHOFF,
geb. THEBEN TERVILE.

*** SECONDANT.

Aan het Instituut voor Opvoeding en Onderwijs te Joure (in Friesland) kan een bekwaam, beschaafd en zedig Jongeling, niet beneden de 20 jaren oud, tegen Januarij 1853 als SECONDANT geplaatst worden, op aannemelijke voorwaarden, die, na *franco* aanvrage, gaarne zullen worden medegedeeld door den Directeur van het gemelde Huis. J. NIEUWVEEN Rz.
Joure, November 1852.

*** Tegen pro. Januarij of eerder, vraagt men aan eene School in Z. H., waar tevens een klein aantal Pensionnaires zijn: een Prot. SECONDANT van eenigen Rang, die de Fransche Taal vaardig spreken en met vrucht onderwijzen kan. Behalve de gewone verpleging geniet men een behoorlijk Salaris, alsmede de gelegenheid om zich verder in Talen en Wetenschappen te bekwamen. Adres, *franco*, onder Letter G., bij J. H. KNOOP, Donkere Sparen te Haarlem.

*** IEMAND van 23 jaren, H. G., die gedurende vier jaren in twee Instituten de Oude Talen c. a. heeft gedoceerd, van de beste getuigschriften is voorzien, en wegens eene hevige ziekte, waarvan hij thans is hersteld, zijne betrekking heeft moeten verlaten, wenscht wederom geplaatst te zijn. Adres *franco*, onder Lt. K., bij den Heer K. FUHRI, Boekhandelaar te 's Hage.

*** Er bestaat gelegenheid ten Kantore van een Ontvanger van 's Rijks Belastingen in Gelderland, voor een fatsoenlijk JONGELING, om Theoretisch en Praktisch in het vak te worden opgeleid, ter vervanging van een vroeger, tot *Surnumerair* benoemd Kweekeling, en zulks tegen redelijke vergoeding van Kost, Inwoning, enz. Adres met *franco* Brieven, aan de Boekhandelaars GEBR. CAMPAGNE, te Tiel, onder de Letters Z. Z.

*** Tegen 1°. Februarij a. s. wordt gevraagd: Een gehuwd TUINMAN, P. G. liefst zonder Kinderen, en de Vrouw in staat des gevorderd, eenig huisselijk werk te verrigten. Die voldoende bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag kunnen overleggen, adresseren zich *franco*, onder Lett. G. Z., bij den Boekhandelaar P. H. VAN DEN HEUVELL, te Leyden.

*** Een TUINMAN, zonder Kinderen, dertig jaren oud en van zeer goede getuigenissen omtrent bekwaamheid en gedrag voorzien, zag zich gaarne met Februarij of met aanstaande Mei in die betrekking geplaatst. Adres bij de Boekhandelaars A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON te 's Gravenhage. Brieven *franco*, gemerkt H. H.

*** Op een Buiten in de Provincie Utrecht, wordt gevraagd, tegen 1° Februarij: Een bekwaam TUINMAN, van de P. G., gehuwd, zonder kleine Kinderen, en wiens Vrouw eene kleine Melkerij zoude moeten waarnemen; alsmede eene bekwame LINNENMEID, mede van de P. G. Men vervoege zich, met *gefrankeerde* Brieven, onder de Lett. X, bij den Boekhandelaar J. A. VAN WOESTENBERG, te Utrecht.

*** Men vraagt in een Winkel van *Garen* en *Band*, Eene JUFVROUW, R. C., volkomen kundig in het vak, en van goede getuigschriften voorzien. Adres *franco*, onder de Letters M. M., aan J. H. KNOOP, Donkere Sparen te Haarlem.

*** Eene *Burger Dochter*, oud 30 jaren, van de P. G., en voorzien van goede getuigschriften, zag zich gaarne tegen de aanstaande maand Mei, als HUISHOUDSTER geplaatst, in Holland, Utrecht of Gelderland, in een klein en stil Gezin, op eene fatsoenlijke behandeling zal zij vooral prijs stellen. Hierop reflecterende, gelieve men zich schriftelijk *franco* te adresseren onder de Letters U. H., aan SEYFFARDT'S Boekhandel, Amsterdam, Damrak bij den Dam.

*** Te Gorinchem wordt gevraagd, om dadelijk in dienst te treden, of iets later, ter vervanging van eene zieke, eene gezonde TWEEDE MEID, die goed kan Werken, en tevens bekwaam voor de geheele behandeling der Wasch en Strijken, tegen ruim loon: die hiertoe genegen zijn adresseren zich in *persoon* of *franco* Brieven met bijvoeging van getuigen en aanbevelingen bij den Stadsdrukker H. HORNEER, te Gorinchem, onder Letter A.

*** GROOTE SCHUTSLUIS TE *ZAANDAM.*

Uithoofde van te doene HERSTELLINGEN, zal op Donderdag den 2den December 1852, door de groote Schutsluis, te Zaandam, **niet geschut** kunnen worden.
Alkmaar, den 24sten November 1852.
Namens Dijkgraaf en Hoogheemraden van den Hondsbossche en Duinen tot Petten.
DE DIEU FONTEIN VERSCHUIR VAN HEILO.

*** Om den vreemden indruk weg te nemen, welken de advertentie van ***P. GORTER***, van 23 ll., aangaande het Verkoophuis **TE ZAANDAM**, natuurlijker wijze buiten Zaandam verwekt, verklaart de Ondergeteekende, dat die advertentie **onwaarheid** behelst en vermoedelijk, met een verkeerd doel geplaatst is.
J. H. DE WAYER, Pastoor te Zaandam.

*** Bij eene fatsoenlijke prot. Familie, in een stadje van Gelderland, gelegen aan de Rivier de *Waal*, bestaat gelegenheid voor eene DAME, om voor eenen matigen prijs, Kost, Inwoning en verkiezende huisselijk verkeer te bekomen. Adres *franco* Lett. T. H., bij den Boekhandelaar J. MADO, Oude Gracht, te Utrecht.

*** TE HUUR, tegen Mei 1853, of vroeger: Een BUITEN, geschikt voor *Zomer-* en *Winter-Verblijf*, alleraangenaamst gelegen bij Velp, naar den kant van Biljoen, aan den Straatweg van Arnhem naar Zutphen. Het Huis bevat 5 Beneden- en 4 Bovenkamers enz: verder Moestuin met Vruchtboomen. Te bevragen bij den Heer Notaris VAN ROSENTHAL, te Velp. Brieven *franco*.

*** Met 1°. Mei 1853 of vroeger TE HUUR: de BUITENPLAATS, *RIJNLUST*, met Tuin, Stal en Koetshuis, gelegen aan den Straatweg op 's Hage en Leyden, een kwartier uur afstand van de Stad Utrecht. Te bevragen met *franco* Brieven bij den Timmerman H. VAN DIJK, Letter H., No. 468, op de Voorstraat, te Utrecht.

*** Te HUUR, om met Mei e. k. te aanvaarden: Een HUIS, geschikt tot *Zomer-* en *Winterverblijf*, aller aangenaamst gelegen aan den Straatweg, in het Dorp Heilo, nabij Alkmaar. Te bevragen aan het Hulp-Postkantoor te Heilo. Brieven *franco*.

*** Op aannemelijke voorwaarden, wordt te KOOP of te HUUR aangeboden om dadelijk te aanvaarden: Eene van ouds gerenommeerde GROF- en HOEFSMEDERIJ, met alle deszelfs losse en vaste GEREEDSCHAPPEN, staande op een der beste standen der Stad Hoorn. Te bevragen bij den Eigenaar P. BROUWER, Wagenmaker aldaar.

*** BRANDERIJ.

Te Schiedam te KOOP: Een HUIS, BRANDERIJ, PAKHUIS en ERVEN, de Branderij voorzien van twee Ruuw- en éene Distilleer Ketel, met Koperen bovenbak, en van al het geen tot eene complete Branderij behoord. Te bevragen met Brieven *franco*, onder de Letter P., bij den Boekhandelaar J. DE MUNNIK, te Schiedam.

*** HOUTVERKOOPING op de Hofstede *het Huis de Vogelenzang*, in de Vogelenzang, op Woensdag 15 December 1852, des morgens ten 10 ure precies, van diverse soorten van zwaar HAKHOUT en eene partij drooge TAKKEBOSSEN.

*** Op Dingsdag den 7den December 1852, des voormiddags ten 11 ure, zal bij *Jan van Rijn*, in het Regthuis te Benschop publiek worden verkocht:
Eene kapitale HOFSTEDE, bestaande in Woon- en Bouwhuis, 2 Schuren en 2 Hooibergen; benevens 21 Bunders, 39 Roeden, 5 Ellen WEI-, HOOI-, BOUW-, BOOMGAARD- en GRIENDLANDEN, in de Gemeente Benschop, op de noordzijde boven de Kerk. En
Een Perceel WEILAND, groot 3 Bunders, 56 Roeden, 10 Ellen, gelegen als voren op de zuidzijde. Te zamen verhuurd voor *f* 985 in het jaar, als: de Landerijen tot den 1sten Januarij, en de Betimmeringen tot den 1sten Mei 1859.
Breeder bij Biljetten, en nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris W. H. J. CAMBIER VAN NOOTEN, te Lopik.

*** De Notaris JACOBUS VORSTMAN, residerende te Delft, is voornemens in het Logement *den Bolk* aldaar, op Donderdag den 9den December 1852, des voormiddags ten elf ure, te veilen, en op Donderdag den 16den dier maand, op hetzelfde uur, bij afslag te verkoopen:
No. 1. Eene kapitale BOUWMANSWONING, genaamd *UITHOF*, bestaande in Woonhuis, Zomerhuis, Koe- en Paardenstalling, en Dorschvloer, voorts Wagenschuur, drie Hooibergen, Boomgaard, Houtbosch en Tuin, alsmede diverse partijen uitmuntend WEI- en BOUWLAND, achter en ter zijde van dezelve Woning, staande en gelegen tegen of aan den Maasdijk, in 't Honderdland, onder Naaldwijk, te zamen groot 16 Bunders, 18 Roeden, 20 Ellen.
No. 2. Eene partij uitmuntend WEI- en BOUWLAND, groot 9 Bunders, 17 Roeden, 40 Ellen, gelegen als voren, nabij het vorige Perceel.
No. 3. Eene partij dito WEI- en BOUWLAND, groot 2 Bunders, 90 Roeden, 70 Ellen, gelegen in den Ouden Campspolder, onder Maasland.
No. 4. Eene partij dito WEI- en BOUWLAND, groot 5 Bunders, 39 Roeden, 90 Ellen, gelegen als voren.
Te aanvaarden: wat de Landerijen betreft, met den 1sten Januarij, en wat de Woning c. a. aangaat, den 1sten Mei 1853.
Alles breeder bij Biljetten. De Conditiën zijn te vernemen en informatiën te bekomen ten Kantore van den genoemden Notaris.

*** I. J. STEENHOFF, A. CRAANDIJK, JOH. RUIJS JDZ., H. J. BLOEMEN, P. L. POSTHUMUS en W. F. GEBHARD Makelaars, zullen op Maandag 13 December 1852, in het *O. Z. Heeren Logement* te Amsterdam, ten overstaan van den Notaris EDUARD BAAK publiek veilen: De aanzienlijke welgelegen BUITENPLAATS genaamd *SCHOON-OORD*, met deszelfs Heeren-Huis, Stalling, Koetshuis, Tuinmanswoning, Schuur, Billartkamer, Koepel, Menagerie, Oranjerie, Broeibakken en verdere Getimmertens, en daarin gelegen best Weiland met derzelver Boomgaarde, Moestuinen, Bosch, Beplanting, te zamen voetstoots groot 10 Bunders, gelegen aan de oostzijde van het Gein, vooraan bij de Geinbrug, geteekend No. 100.
NB. De overdragt en betaling is bepaald op primo Februarij 1853, doch kan de kooper tegen dadelijke betaling onmiddelijk in het bezit komen. Lasten van gebouwde en ongebouwde Eigendommen zijn:

Molen- en Poldergelden	*f* 111,16
	„ 11,85.
Personeel Omslag	„ 52,30.
Zeedijks Lasten	„ 10,55.

Tot des middags drie uur kunnen gegadigd hebbende dagelijks bezigtigen, de bewijzen van Eigendom en Veilconditien zullen vier dagen voor en op den Verkoopdag bij den Notaris ter visie liggen.
Iemand nader onderrigt begeerende, spreke met bovengemelde Makelaars.

HELLEVOETSLUIS!!

J. CAMPEN, Boekh. te Sneek, zal, geheel ten voordeele der Weduwen en Weezen van de Negen verongelukte Varensgezellen te **Hellevoetsluis**, uitgeven:
TWEE LEERREDENEN, door ***J. J. KNAP***, Predikant te Heeg: waarvan de prijs zal zijn **40 Cts.**
Inteekenlijsten zijn in alle Boekwinkels voorhanden.
Heden is aan de Inteekenaren verzonden:
No. 1 en 2 der **CHRISTELIJKE TOESPRAKEN** van ***J. J. KNAP.*** (Derde Jaargang).
Van dit Maandschrift verschijnen er ieder Maand 2 Nos. De prijs van ieder Nommer is bij inteekening slechts **Vijf Centen.** Men verbindt zich voor een geheelen Jaargang of 24 Nos.
Van den Eersten en Tweeden Jaargang zijn nog slechts weinige Ex. à *f* 1,50 verkrijgbaar.
Met zeer veel succes wordt gedebiteerd:
RAADGEVINGEN en **WENKEN** voor Jonge Lieden, door ***J. J. KNAP.*** *Nieuwe uitgave.* Prijs 25 Cts.

MIJ AANGAANDE EN MIJN HUIS, WIJ ZULLEN DEN HEER DIENEN.

BIJBELSCH CATECHISATIEBOEK, VOOR HUISSELIJK GEBRUIK.

Eene Handleiding voor Ouders en anderen, die zelve aan hunne Kinderen en Huisgenooten onderrigt in de Godsdienst wenschen te geven; door

A. Rutgers van der Loeff,
Theol. Doct. en Predikant te Leiden.

474 Pagina's druk, prijs ingenaaid . . . . *f* 3,80.
Id. met 21 Staalgravuren . . . . „ 5,60.
In alle Boekwinkels voorhanden.

DE BIJBEL VOOR KINDEREN. Prijs *f* 2,90.

Naar aanleiding van FEIRBRANN'S uittreksel, uit den Kinderbijbel van C. SCHMID.
Deze Bijbel voor Kinderen is eene afzonderlijke uitgave van het geschiedverhaal des Bijbels, uit het Bijbelsch Catechisatieboek van Ds. RUTGERS VAN DER LOEFF.
Het is een *keurig* present voor *jonge* Kinderen, bevat **10 fraaije** Staalgravuren en is gebonden in Linnen **Prachtband.** D. NOOTHOVEN VAN GOOR.
Leyden.

LECTUUR VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

De Boekhandelaars de Wed. L. VAN HULST en ZOON, te Amsterdam, hebben uitgegeven:

I. VRIJGEZELSDROOMERIJEN.

Uit het Engelsch van J. MARVEL. In gr. 8°. Met Vignet. Prijs . . . . *f* 2,80.

EERSTE DROOMERIJ: *Bij een Houtvuur.*
TWEEDE DROOMERIJ: *Bij een Kolenhaard.*
DERDE DROOMERIJ: *Onder een Cigaar.*
VIERDE DROOMERIJ: *Ochtend, Middag en Avond.*

II. RAVENSCLIFFE.

Uit het Engelsch van de Schrijfster van „*Emilia Wijndham*," „*Mont Sorel*," enz. 2 Deelen in gr. 8° met Vignet. Prijs . . . . *f* 6,90.

III. HENRY SMEATON.

Uit het Engelsch van G. P. R. JAMES. 2 Deelen in gr. 8° met Vignet. Prijs . . . . *f* 6,90.

Van denzelfden Schrijver:

IV. DE OUDE EIKENHOUTEN KIST.

2 Deelen in gr. 8° met Vignet. Prijs . . . . *f* 6,90.

V. DE HOUTVESTER.

2 Deelen in gr. 8°, met Vignet. Prijs . . . . *f* 7,20.

Voorts debiteren zij met succes:

VI. DE WITTE ROOS VAN SCHOTLAND.

Een Geschiedk. Roman. Uit het Engelsch. 2 Deelen in gr. 8°. met Vignet. Prijs . . . . *f* 6,60.

*** Door VAN HEIJNINGEN EN POST UITERWEER te Utrecht, is algemeen verzonden:

DR. J. H. VAN DEN BROEK,

Leeraar in de Natuur- en Scheikunde aan 's Rijks Hospitaal alhier.

GESCHIEDENIS VAN HET HEELAL, VAN DE AARDE EN HARE BEWONERS.

Een populaire Kosmos,

naar het Hoogduitsch van C. GIEBEL.

TWEEDE STUK *f* **1,50**,
dito Compleet *f* **3,10**, (met vele Platen tusschen den Text.)

Dr. *J. E. C. van Campen*,

BEKNOPT HANDBOEK DER OOGHEELKUNDE,

naar het Hoogduitsch van Dr. IGNAZ MEIJR,

Docent der Oogheelkunde aan de Universiteit te Weenen.

EERSTE STUK *f* 1,90.

Het tweede en laatste stuk van gelijken omvang GAAT TER PERSE.

PROSPECTUS EENER ANTHOLOGIE,

UIT DEN UTRECHTSCHEN STUDENTEN-ALMANAK 1823—1847,

versierd met de STICHTSCHE SCHOOLPRENT.

Het Werkje zal in geen geval de prijs van *f* 2,50 te boven gaan. De aanvankelijke deelneming laat geen twijfel aan de verschijning over; het wordt vooral aan *Oud-Studenten der* UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL, aan alle studerende en aan alle liefhebbers van goede en luimige poëzy aanbevolen.

*** De Boekhandelaar J. F. SCHLEIJER, te Amsterdam, debiteert met succes:

DE FAMILIËN BONAPARTE EN LEUCHTENBERG.

In gr. 8vo met Vignet, voorstellende het Wapen der Familie Bonaparte . . . . *f* —,40.

Dit Werkje is vooral in deze dagen belangrijk, daar het een beknopt berigt van al de Leden dezer Geslachten mededeelt, en hier uit blijkt hoe ***Lodewijk Napoleon*** aan schier alle Souvereine Vorsten van Europa vermaagschapt is.

*** Bei JUSTUS PERTHES, in Gotha, erschien und ist bei W. F. DANNENFELSER, in Utrecht, zu bekommen:

PROTESTANTISCHE MONATSBLÄTTER FÜR INNERE ZEITGESCHICHTE,

UNTER MITWIRKUNG VON

Dorner, Hagenbach, W. Hoffmann, Hundeshagen, Nitzsch, Cl. Perthes, Ullmann, W. Wackernagel, Wichern, Wiese, u. A.

HERAUSGEGEBEN VON

DR. HEINRICH GELZER,

Professor der Universität zu Berlin.

Per Heft . . . . . *f* -,70.

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

A. JAGER, Boekhandelaar, Water, voor de Papenbrug te Amsterdam, geeft uit:

SCHULD EN ONSCHULD.

Tweede verzameling van belangrijke Geschiedenissen uit de Lijfstraffelijke Regtspleging, van onderscheidene Landen en tijdperken; naar het Hoogd. van Dr. HITZIG en HARING. . . . . Prijs *f* 3,25.

INHOUD: Cinqmars. Jean Calas. De Heer *de la Pivardière*. De Markiezin *de Brinvillier*, de Hertog van Enghien. De Zamenzwering van Cadoudal.

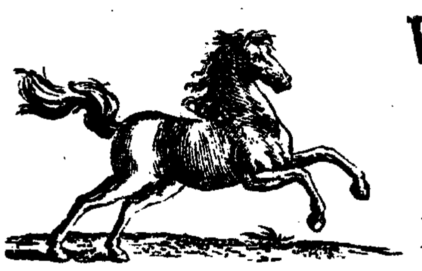

VOOR VEEARTSEN, SMEDEN, LANDBOUWERS, PAARDENKOOPERS EN ALLEN, DIE MET PAARDEN OMGAAN,

wordt, zoolang de voorraad strekt, door den tegenwoordigen Eigenaar J. C. VAN KESTEREN, te *Amsterdam*, en op bestelling alom, voor verminderde prijzen afgeleverd:

I. **De ervaren Paardendocter, voor den Burger en Landman**, of Handboek voor alle in- en uitwendige ziekten der Paarden, benevens onderrigting, om den ouderdom der Paarden naauwkeurig te bepalen, door HEINRICH MULLER. 450 bladzijden, voor *f* 1,50, in plaats van *f* 2,40.

II. **Paardenkoopers Handboek**, of ontsluijerde geheimen van alle handelsvoordeelen en verfraaijingskunsten der Paarden, om bij den in- en verkoop van Paarden met voordeel te kunnen handelen en zich tegen schade en bedrog te hoeden. Uit de nagelaten papieren van den Paarden-Handelaar ABRAHAM MORTGENS. 150 bladzijden, voor *f* -,75, in plaats van *f* 1,25.

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

Bij J. C. & W. ALTORFFER, te Middelburg, komt van de pers:

OWEN TUDOR OF DE PROFECY VAN GLENDOWER.

Historische Roman, naar den Schrijver van „**Aumerle**," „**De Maagd van Orleans**," enz. Uit het Engelsch door den Vertaler van „*Olivier Cromwell*." In 2 Dln. compl. met twee verschillende fraaije Vignetten.

Prijs *f* 6,80.

Rondom den hoofdpersoon van deze Romantische Schepping: *Owen Tudor*, groepéren zich uiterst belangwekkende Karakters uit de Geschiedenis dier tijden, zooals: De Ridderlijke *Hendrik V van Engeland*; de Bourgondische *Hertog Jan zonder Vrees*; *de Krankzinnige* Fransche Koning *Karel VI* en zijne *beruchte Gemalin Isabella van Beijeren*, en bovenal de *Zangeres Hucline van Troye*. De als uit het leven gegrepene Schildering en handelingen dier personen, gevoegd bij het afwisselende en indrukwekkende der geschetste toestanden, maken dit Werk tot eene boeijende Lectuur.

*** **GEBR. MULLER, te 's Hertogenbosch, geven uit:**

WET

OMTRENT DEN WAARBORG EN DE BELASTING DER GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN,

GEVOLGD DOOR EEN

TARIEF

DER REGTEN EN VAN HET ESSAILOON;

BEWERKT DOOR

A. J. CATS,

Controleur bij den Waarborg te *'s Hertogenbosch*.

Prijs *f* 1,00.

*** **Het klein Getal overige Exemplaren (dertig) van eene oplage van circa TWEE DUIZEND van:**

DE LONDENSCHE TENTOONSTELLING 1851.

Inhoudende het Londensche Nieuws, gedurende de Tentoonstelling. Met **200** Houtgravuren, gebonden in groot folio, blaauw linnen Prachtband en Vergulde Stempels, waarvan de prijs bij de uitgave was, *f* **12** en door den band verhoogd wordt met *f* **2,50**, wordt thans à contant voor **ZEVEN GULDEN** per Exemplaar afgeleverd, door A. W. SYTHOFF, Boekh. te Leiden.

*** Bij den Boekhandelaar NYHOFF, te Arnhem, komt heden van de pers en is in de meeste Boekwinkels voorhanden:

NIEUW SCHOOLBOEK DER AARDRIJKSKUNDE,

VOOR EERSTBEGINNENDEN, *nieuwe herziene en geheel omgewerkte druk*, kl. oct. à 35 Ct. Hetzelfde, met een stel van 4 Kaartjes, à 60 Ct.

Na **zes maal** herdrukt te zijn, moest dit *Nieuwe Schoolboek der Aardrijkskunde* eene geheele omwerking ondergaan. Bij die omwerking is het karakterestieke behouden gebleven, maar vorm en voordragt zijn veranderd, en alles gewijzigd naar den invloed, welken de jongste gebeurtenissen op den toestand van Landen, Volken en Steden uitgeoefend hebben.

*** Een keurig Geschenk voor de Jeugd is het Boekje:

DE JAARGETIJDEN.

LUIM EN ERNST

door L. VAN DEN BROEK.

Met *twintig* allerliefste Steendrukjes, die expresselijk zóó zijn ingerigt, dat ze kunnen dienen voor **Teekenstudiën** of ter kopiëring op Albumbladjes, waaraan JONGE LIEDEN van beiderlei kunne dikwijls zulk eene behoefte hebben.

Gebonden in heel Linnen met Stempels, *f* 1,75.

Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren en den Uitgever A. C. KRUSEMAN, te Haarlem.

*** Door J. D. DOORMAN, te Utrecht, is algemeen verzonden:

AGENDA, VOOR 1853.

Gebonden in geheel Leder,

zijnde een zeer portatif en keurig Zakboekje tot het maken van dagelijksche notitien en bovendien vele belangrijke opgaven bevattende, waardoor het voor den bezitter eene dagelijksche Vraagbaak genoemd mag worden.

Prijs *f* 1,30.

DAMES-ALMANAK VOOR 1853,

met Glacé Omslag, Verguld op Snee, in Moiré Étui.

Prijs *f* 0,50.

Deze Jaargang, welke in sierlijke uitvoering niet voor de vorige behoeft achter te staan, is bovendien nog opgeluisterd door 12 Gedichtjes, welke de Uitgever niet aarzelt *allerliefst* te noemen.

NIEUWE UITGAAF

VAN

HANS DE KRUIJER ENZ.

à 60 Cents.

Die gaarne **lacht** en **laat lagchen** koope dit Boekske. *'t Is alom te bekomen.*

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, is op heden uitgegeven en verzonden:

DE GOUDJAGERS.

EEN AMERIKAANSCHE ROMAN.

Naar het Hoogd. van **FRANK WEBBER.** 2 Deelen, met Vign. Prijs *f* 4,40.

De bevattelijke, boeijende en leerrijke Kinder-Prentenboekjes, door Mevrouw VAN MEERTEN en de Heeren VAN SCHAICK en ROBIDÉ V. D. AA, waartoe ook Ds. BEETS en andere geliefkoosde Schrijvers voor de Jeugd, hebben bijgedragen, worden in het **VERKOOPHUIS**, dat door bijzondere omstandigheden in het bezit van den geheelen nog bestaanden voorraad dezer Werken gekomen is, voor de Goedkoope Prijzen van 45 c. die met zwarte en 70 c. die met gekleurde Prenten verkocht.

De Prenten zijn lief en van de gunstig bekende Steendrukkerij der Hn. MIELING, te 's Hage. De Inhoud bestaat uit allerlei aardige en leerzame Vertellingen, Gedichtjes, Tooneelstukjes, enz.

Gewis is dit een Artikel, dat met het ophanden zijnde *St. Nicolaasfeest*, veel aanvraag hebben zal, en verzoeken wij onze Correspondenten in de Provincien om hunne Bestellingen in tijds op te geven.

In onderstaande Huizen zijn ze nu reeds te verkrijgen.

Amsterdam, Verkoophuis.	Harderwijk, Wed. *G. Tijhoff.*
Alkmaar, *J. Brongers Gz.*	Hoorn, *L. B. Ruttenberg.*
Assen, *H. P. A. v. Gorcum.*	Kampen, *K. van Hulst.*
Breda, Jufvr. *Wierix Folla.*	Leeuwarden, *S. P. Postma.*
Bodegraven, *J. B. E. C. Schlatman.*	Leyden, *A. Dirks.*
Delft, *J. T. Wagner.*	„ *D. Wijnbeek.*
Dokkum, *A. Schaafsma.*	Monnikendam, *P. de Boer Pz.*
Deventer, *S. F. Louwerens.*	Maastricht, *W. Rozenkraus.*
Enschede, Wed. *A. Stevens.*	Meppel, Wed. *Branderhorst.*
Goes, *C. Vreeke.*	Nijmegen, *Gebr. Swemmelaar.*
„ *J. Bouwens.*	Rotterdam, *J. A. Klinger en C°.*
Gorinchem, *H. Bodery.*	Roermonde, *J. J. Romen.*
Groningen, *Römelingh de Jongh.*	Schiedam, *N. Roepius.*
„ *M. Gaasbeek.*	Sneek, *P. T. Potma.*
„ *G. Copinga.*	Winschoten, *F. J. Hoekzema.*
„ *C. Rikkers.*	Zierikzee, *C. v. Schaik.*
's Hage, *Sack en C°.*	Zutphen, *J. H. A. Wansleven.*
„ *H. Mulder.*	Zwolle, *Dekkers & C°.*
Haarlem, *J. P. Karthaus.*	„ *J. M. W. Waanders.*
Harlingen, *P. L. Mirande Pz.*	

(11/26 52.)

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.